

ALDOUS
HUXLEY

GELTONASIS
KROUMAS

Sofoklis

A L D O U S H U X L E Y

GELTONASIS
KROVIMAS

Romanas

Iš anglų kalbos vertė

Irena Balčiūnienė

KULTINĖS KNYGOS

Sofoklis

Vilnius, 2015

I SKYRIUS

GREITIEJI ŠIUO GELEŽINKELIO RUOŽU NIEKADA NEVAŽINĖJO. Visi traukiniai – jų tebuvo keli – sustodavo kiekvienoje stotyje. Pavadinimus Denis žinojo atmintinai. Boullis, Tritonas, Spevin Delaveras, Nipsvič for Timpenis, Vest Boulbis ir galų gale Kemletas prie Vandens. Kemlete jis visada išlipdavo, o traukinys palengva nudundėdavo tolyn, dievai žino kur, į Anglijos žaliąją širdį.

Kaip tik dabar jis išpūškavo iš Vest Boulbio. Dėkui Dievui, kitoj stoty jau lips. Denis nusikilojo mantą nuo regzties ir tvarkingai sukrovė priešingame kampe. Bergždžias ir tuščias darbas. Bet juk reikia ką nors veikti. Baigęs dėlioti, Denis susmuko ant sėdynės ir užsimerkė. Nežmoniškai karšta.

O jau ta kelionė kelionė! Dvi valandos braukte išbrauktos iš gyvenimo; dvi valandos, per kurias galima šitiek nuveikti, šitiek padaryti – pavyzdžiui, parašyti tobulą eilėrašį arba perskaityti protą nuskaidrinančią knygą. O dabar – kaip šleikščiai tvoskia tie pridulkėję atlošai.

Dvi valandos. Šimtas dvidešimt minučių. Nežinia ką per tiek laiko galėtum atlikti. Nežinia ką. Tačiau ką? Jau yra buvę šimtai valandų, o ką per jas nuveikė? Be naudos išeikvojo, iššvaistė brangias minutes, tarytum jų atsargos būtų neišsemiamos. Mintyse sudejavęs, Denis braukė nu-braukė viską, ką buvo daręs. Ar turi jis teisę sėdėti saulės atokaitoje, užimti kampinę vietą trečios klasės vagonė, ar turi teisę būti gyvas? Ne, ne, ne.

Užplūdo graužulys ir nenusakoma ilgesinga neviltis. Jam dvidešimt treji, ir – vaje! – su kokia aitria širdgėla tai jautė.

Traukinys trūkčiodamas sustojo. Pagaliau Kemletas. Denis pašoko, užsismaukė ant akių skrybėlę, išvertė багаžo krūvą, persisvėręs per langą pašaukė nešiką, čiupo abiem rankomis po krepšį ir kaipmat turėjo vėl pastatyti, nes reikėjo atidaryti duris. Pagaliau laimingai išsigavęs su nešuliais į peroną, nudūmė prie багаžo vagono.

– Dviratį, dviratį! – uždusęs išpoškino palydovui. Jautėsi esąs veiklos žmogus.

Palydovas, nė nedirstelėjęs į jį, ramiai išdavinėjo daiktus su užrašu „Kemletas“.

– Dviratį! – pakartojo Denis. – Žalia spalva, universalus rėmas, pavardė Stounas. S–T–O–U–N–A–S.

– Niekur, pone, jis nepabėgs, – nuramino palydovas.

Vyriškis buvo įspūdingo stoto, su jūreiviška barzda. Taip ir matei jį namuose geriantį arbatą, apsuptą gausios šeimos. Tikriausiai lygiai taip pat maldydavo ir vaikus, kai pasidarydavo pernelyg įkyrus. „Niekur nepabėgs.“ Denio veiklumas subliūško it pradurta padanga.

**„Geltonasis Kroumas“ –
tai idėjų romanas su ironiška ir
netikėta pabaiga. Jaunas naivus poetas
Denis Stounas atvyksta pasisvečiuoti Geltonojo
Kroumo dvare. Jo šeimininkas Henris Vimbušas ir
egzotiška jo žmona Priscila suburia įvairių profesijų,
polinkių ir charakterių svečius. Spalvingi jų pokalbiai ir
intrigos Denio viešnage padarys nepamirštamą.**

A. Huxley domina takoskyra tarp dvasinio gyvenimo ir idėjų pasaulio, kūniško ir intelektualaus pradų susidūrimas. Jaunatviškas liūdesys ir ironija, tiksliai pastebinti kiekvieno žmogaus keistenybes ir ribotumus, kuria romano atmosferą ir jo nepakartojamą intonaciją.

Aldous Huxley – vienas ryškiausių anglų literatūros rašytojų, Europos modernizmo kūrėjas. Be galo produktyvus ir unikalaus prozos meistro literatūrinis palikimas palieka didžiulį įspūdį ir dabartiniams skaitytojams. 1921 m. išleistas „Geltonasis Kroumas“ – pirmasis autoriaus romanas.

www.sofoklis.lt

9 786094 441585